

מקרי ההתעללות האחרונים בפעוטונים ובגני הילדים הפרטיים מעלים הרהור מחודש בשאלה אם אנו, ההורים, איננו חוטאים לילדינו כשאנו משאירים אותם בידי אדם זר בגיל שבו הם זקוקים לנו יותר מכל. שאלה זו מתחדדת על אחת כמה וכמה כשמדובר בגנים שאינם נמצאים תחת פיקוח ומנהלים על ידי גננות וסייעות לא מקצועיות.

המקרים האחרונים - ובראשם אלה של הגנת כרמל מעודה והסייעת אינה סקיבינקו - משפיעים גם על מערכת הבחירות ומפלגות רבות מיהרו להציג תוכנית לרפורמה בטיפול בגיל הרך. במקביל, שודרו כתבות רבות והתפרסמו סרטונים שכל מטרתם להדריך הורים ומפרטים מהם הסימנים לכך שמישהו אולי מעולל משהו רע לילד. נכון וראוי לפרסם מדריכים כאלה אבל באותה נשימה יש להזהיר כי הורים רבים עלולים להסיק מהם מסקנות פזיזות. צריך להיזהר מחרדה מיותרת שרק תביא לעלייה במספר תלונות השווא. הדבר עלול להוביל למתחים במערכת היחסים בין הגננות להורים ויכניס את כולם ללחץ שלא לצורך. הדרישה להציב מצלמות היא בעיני הבעת אי אמון בגננת ופוגעת בתפקודה. צריך לזכור שרובן המכריע של הגננות הן נשים מסורות ודואגות.

כולם מדברים על הצורך להשקיע בגיל הרך, להקים מערכות טיפול חדשות, להכשיר סייעות, להקטין את מספר התינוקות בפעוטונים ולהקים מערך פיקוח. זה יעלה לנו מיליארדי שקלים. אך יש דבר נוסף שלא חשבנו עליו לטעמי די הצורך: טיפול בתינוקות בבית, במקום הטבעי להם, זה שבו הם יכולים לקבל את הטוב ביותר. כחברה, איננו מתמקדים מספיק במילוי מיטבי של הצרכים הרגשיים וההתפתחותיים של הילד, אלא בצורך להקל על האמהות העובדות. אך מחקרים רבים מוכחים כי בגיל הרך המוח רגיש במיוחד והנזקים יכולים להיות הרסניים. מחקרים אחרים מצביעים על כך שטיפול טוב בגילאי 0-6 משפר מאד את הצלחתם העתידית של ילדים.

במדינות המערב כבר הבינו שרצוי שתינוק עד גיל שנתיים ישהה במחיצת הוריו. גרמניה מאפשרת חופשת לידה עד שלוש שנים, כשהשנה הראשונה היא בתשלום (60%) והיתר ללא שכר. שבדיה מעניקה להורים חופשה של 480 יום בשכר של 80%. בדנמרק - עד שנה בשכר חלקי. בישראל, חופשת הלידה ניתנת לאחד ההורים, כמעט תמיד האם. 58% מהן חוזרות לעבודה אחרי 15 שבועות. זאת ועוד, אצלנו, עזיבת העבודה לחופשת לידה ארוכה פוגעת בקריירה של האשה שכן המעסיקים ממנעים מקידומה. למעשה היא מקבלת "קנס" על הילד הראשון.

עוד כתבות בנושא

- רוצים גן בטוח? תבדקו מי מחליף חיתול
- נולדתם? עכשיו תסתדרו
- מהעריסה — ישר לקבר

תינוק בני חודשים ספורים אינו זקוק לחברים. הוא זקוק לחום של הוריו, לחיבוק וללטיפה כל הזמן. אצלנו, העומס על הגננות והסייעות רק מגדיל את הסיכון שהלחץ ייצא באלימות על הילדים. אך האם מישהו חשב על השראת הילד בבית? טיפול בילד הוא תעסוקה מלאה, זו אינה מלאכה בטלה. ממילא חלק נכבד מהשכר שההורים מרוויחים הולך לגן או למטפלת. ייתכן שהאידיאולוגיה סביב הצורך לצאת לעבודה בתקופת גידול הילדים דורשת חשיבה נוספת מהכיוון של עלות-תועלת.

שיעור התעסוקה של נשים בישראל הוא מהגבוהים בעולם המערבי וכמוהו גם שיעור הילודה. שני אלה מחזקים את הצורך בהיערכות אחרת. פרופ' מנואל טרכטנבג פרסם לאחרונה מסמך מדיניות עבור מוסד שמואל נאמן בטכניון ובו הוא מציע רפורמה כוללת בטיפול בגיל הרך. בין היתר, הוא מציע להכניס לתקופת "ההורות הראשונה", כהגדרתו, יותר גמישות. עדיף שבחצי השנה הראשונה ההורים יהיו אלה שיטפלו בילד, אך לצד זאת הוא מציע להקים קמפוסים לגיל הרך עם שירותי תמיכה, הדרכה וליווי מקצועי. ראוי שמוסדות המדינה יבחנו לעומק תוכנית זו. לצד זאת, יש מקום שננסה גם לחשוב אחרת. להורים שיכולים - כדאי לאזור אומץ להקריב שנתיים על חשבון הכנסת המשפחה. המאמץ צריך להיות משותף לשני ההורים. יש בכך פגיעה כלכלית לטווח הקצר אבל תועלת עצומה בטווח הארוך. אם אי אפשר להקדיש לילדים את הזמן הדרוש, אי אפשר להיות הורה טוב.